

Bijlage: Belangrijkste opbrengsten internetconsultatie en regiobijeenkomsten MRvNS

1. Laatste school van een richting

In het wetsvoorstel MRvNS wordt voorgesteld de uitzondering voor bijzondere scholen en nevenvestigingen te laten vervallen om als laatste school of nevenvestiging van een richting onder de opheffingsnorm toch bekostigd te worden. Daarnaast is een overgangsregeling opgenomen die regelt dat bijzondere scholen en bijzondere nevenvestigingen die in één van de drie jaar voorafgaand aan inwerkingtreding van de wet MRvNS als laatste school van een richting bekostiging hebben ontvangen, in de tien jaar na de datum van inwerkingtreding van de wet MRvNS nog bekostigd blijven. Er is gekozen voor een overgangstermijn van tien jaar omdat de stichtings- en opheffingsnormen naar verwachting verlaagd zullen worden nadat de bekostigingssystematiek aangepast is. Naar verwachting zal een gedeelte van de scholen en nevenvestigingen die gebruik maken van de overgangsregeling, na de verlaging van de stichtingsnorm de overgangsregeling niet meer nodig hebben om te kunnen blijven bestaan.

Een groot aantal belanghebbenden is ingegaan op de gevolgen van het voorstel voor de laatste school van een richting. De kritiek richt zich met name op het feit dat het wetsvoorstel er voor zou zorgen dat de laatste scholen van een richting verdwijnen. Hierdoor zouden ouders op termijn minder schoolkeuze hebben - met name in de krimpgebieden/dunbevolkte gebieden. Dit terwijl het wetsvoorstel juist voor meer keuze zou moeten zorgen. Respondenten brachten in dat het opheffen van de regeling rondom de laatste school van een richting op termijn zelfs voor meer segregatie zou kunnen zorgen, doordat mensen verhuizen naar regio's waar meer gelijk gezinden wonen. Het voortbestaan van de laatste scholen van een richting zal voor sommige scholen afhankelijk zijn van de vraag of de opheffingsnormen in de komende tien jaar zullen worden aangepast. Belanghebbenden brachten naar voren dat de overgangsregeling daarom onvoldoende coulance biedt. Ouders willen graag zeker weten dat hun kind de basisschoolperiode op eenzelfde school kan doorbrengen. De onzekerheid omtrent het voortbestaan van sommige laatste scholen van een richting zou ervoor kunnen zorgen dat ouders niet meer kiezen hun kind naar groep 1 van een laatste school van een richting te sturen.

Tevens kwam zowel uit de internetconsultatie als uit de regiobijeenkomsten het verzoek naar voren om nu al zekerheid te geven over de vereenvoudiging van de bekostiging en de daaropvolgende aanpassingen van de stichtings- en opheffingsnormen.

2. Belangstelling meten

Er bestaat duidelijk brede steun voor het meten van daadwerkelijke belangstelling, slechts één respondent heeft expliciet aangegeven dat een school zou moeten kunnen beginnen zonder belangstellingmeting. Men lijkt echter verdeeld over de manier waarop de belangstelling aangetoond zou moeten worden: ongeveer de helft van alle respondenten vindt de gegeven keuze tussen marktonderzoek en ouderverklaringen een goed idee. Het merendeel is positiever over ouderverklaringen dan over marktonderzoek. Zo zouden ouderverklaringen een beter bewijs van betrokkenheid van ouders bij het onderwijsinitiatief vormen. Om kosten te drukken wordt gesuggereerd een digitale omgeving voor de ouderverklaringen te creëren. De andere helft van de respondenten is van mening dat de belangstelling onvoldoende aangetoond kan worden met een marktonderzoek en/of ouderverklaringen. Geen van deze respondenten heeft echter een voorstel gedaan voor een alternatieve manier om belangstelling aan te tonen.

Verschillende respondenten raden aan om de belangstelling van ouders te peilen onder een bredere categorie ouders dan alleen de ouders van twee- en driejarigen voor een school in het basisonderwijs (hierna: bo-school) en tien- en elfjarigen voor een school in het voortgezet onderwijs (hierna: vo-school). Eenzelfde geluid kwam naar voren tijdens de regiobijeenkomsten, onder meer omdat nieuwe scholen ook veel overstappers hebben.

3. Kwaliteitswaarborgen vooraf

Uit de internetconsultatie blijkt dat de respondenten het over het algemeen een goed idee vinden dat kwaliteit vooraf getoetst wordt. Kwaliteit wordt als belangrijk ervaren en de deugdelijkheidseisen zijn volgens sommigen goed gekozen. Wel wordt benadrukt dat echte kwaliteit pas blijkt in de praktijk en dat de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) dus wel

toezicht moet blijven houden op nieuwe en reeds bestaande scholen. Dit wetsvoorstel komt al tegemoet aan deze zorg. De huidige toezichtrol van de inspectie zal namelijk niet komen te vervallen. Met dit wetsvoorstel zal de inspectie er alleen een adviesrol verkrijgen.

4. Angst voor een versnipperd onderwijsaanbod

Sommige respondenten gaven aan bang te zijn dat het wetsvoorstel versnippering en wildgroei veroorzaakt binnen het onderwijs, waarbij vele kleine scholen ontstaan die niet in staat zijn onderwijs van voldoende kwaliteit te bieden. Meer ruimte voor nieuwe scholen betekent echter niet dat er per definitie meer scholen komen. Het doel van het wetsvoorstel is dat het scholenaanbod aantoonbaar beter aansluit bij de behoefte van ouders. Om de kwaliteit te waarborgen komen er kwaliteitswaarborgen voordat een school van start kan gaan en wordt het mogelijk om scholen eerder te sluiten wanneer de kwaliteit ondermaats is. Daarnaast wordt binnen de eerste jaren van een school ook beoordeeld of een school voldoende groeit. Te kleine scholen die nooit hun minimumnorm zullen halen worden tijdig gesloten.

5. Commerciële partijen

Een aantal respondenten gaf aan zich zorgen te maken dat partijen vanuit commerciële overwegingen grote hoeveelheden scholen zullen starten. Indien een bestuur tientallen scholen tegelijkertijd aanvraagt, zal het ook moeten aantonen dat het voor al die scholen de kwaliteit goed kan borgen. Het is niet gemakkelijk om voor tientallen startende scholen de kwaliteit te borgen. Anders dan nu overziet de inspectie alle aanvragen, en zal in een dergelijk geval ook hierover met het bestuur in gesprek gaan.

Daarnaast wordt gevreesd dat het wetsvoorstel commercialisering van het onderwijs in de hand werkt. Deze vrees lijkt ongegrond want bestaande wet- en regelgeving staat winst en/of belangenverstrengeling in dit opzicht niet toe.

6. Leerlingenvervoer

Met betrekking tot het denominatief leerlingenvervoer hebben meerdere gemeenten aangegeven dat zij vrezen voor een toename van het beroep op leerlingenvervoer wanneer nieuwe godsdienstige en levensbeschouwelijke scholen mogelijk worden gemaakt. Denominatief leerlingenvervoer is enkel voor scholen op basis van een geloofsovertuiging of levensbeschouwing en niet voor scholen op basis van een andersoortige grondslag.

7. Termijnen huisvesting

In het wetsvoorstel neemt de minister voor 1 augustus een besluit tot bekostiging en kan een school van start met ingang van 1 augustus van het daaropvolgende kalenderjaar. Dit biedt de gemeente een jaar de tijd om in huisvesting te voorzien. Meerdere gemeenten geven aan dat dit tot problemen leidt voor hun jaarlijkse vaststelling van de huisvestingsvoorzieningen. Zij stellen voor het besluit van de minister tot bekostiging te vervroegen.

8. Permanente nevenvesting in het vo binnen het RPO

In een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen Voortgezet Onderwijs (RPO) kunnen vo-scholen nu gezamenlijk besluiten over het starten van een nieuwe permanente nevenvesting. Doordat deze procedure tot het starten van een nieuwe permanente nevenvesting bestaande scholen voordelen biedt, wordt in het wetsvoorstel MRvNS voorgesteld om het starten van een permanente nevenvesting uit het RPO te halen en de aanvraag voor het starten van een nieuwe permanente nevenvesting vergelijkbaar te maken aan de aanvraag voor een nieuwe school. Dit voorstel moet bijdragen aan het creëren van gelijk speelveld voor bestaande scholen en nieuwe initiatieven. Meerdere respondenten uitten hun zorg over het voorstel het starten van een permanente nevenvesting uit het RPO te halen.